



- Anlatım Biçimleri
- Düşünceyi Geliştirme Yolları

ETKİNLİK 1: Anlatım Biçimleri

Aşağıdaki metinlerin anlatım biçimlerini belirleyerek uygun alana yazınız. (Açıklama-Betimleme-Öyküleme-Tartışma)

	Metinler	
1.	Akşam caddelerin kalabalık zamanında köşe başına bir kadınla çocuk gelirdi. Siyah çarşafa bürünen kadın elleriyle çarşafını yüzüne kapatırdı. İki siyah göz sokağın yarı aydınlığında parıltısızca önüne bakardı. Çocuk yanında ayakta dururken o çömelirdi. Küçük bir çuvaldan bir takım oyuncaklar çıkarırdı. Bunlar bir değneğin ucuna takılmış bir çift tahta tekerlekti. Oyuncaklar kadının önüne dizilince çocuk oyuncaklarından bir tanesini alır, kaldırımda ileri geri götürerek incecik sesi ile bağırırmaya başlardı "Arabalar 5 kuruşa.. Beş kuruşa arabalar.."	Öyküleme
2.	Edebiyatın nasıl olması gerektiği yüzyıllardır tartışılmıştır. Benim için hayatın en önemli gerçeği samimiliktir. Bu yüzden hayat ile bağı olan edebiyat, gerçeki bir edebiyattır denilebilir. Hayatı en karışık yönleriyle anlatmayan, duygularımızı tıpkı hayatta olduğu gibi şekilde duyurmayan, dertlerimizi açık açık yansıtmayan bir edebiyat, sahte bir edebiyattır. Öyle bir edebiyat kelimeleri dizip onları işleyen pek hünerli kuyumcular çıkarabilir. Fakat ne yazık ki bütün bu sahte ürünler muntazam kış bahçelerinde yetişen iri yapraklı, parlak renkli çiçeklere benzer.	Tartışma
3.	Her sabah okula giden en kısa yol olan bu parktan geçirdi. Yolun iki tarafında asırlık çınar ağaçları bulunurdu. Bu ağaçların yanlarında da iki kişinin ancak sığabileceği büyüklükte banklar vardı. Parkın tam orta yerinde bundan 20 sene öncesinin modası olan taş görünümlü bir süs havuzu duruyordu. Havuzun suyu çınar yapraklarından görünmüyordu. Havuzun 10-15 metre kadar ilerisinde deniz kumu ile doldurulmuş bir kum havuzu vardı. Havuzdan sonra yolun iki tarafını tekrar ağaçlar diziliyordu. Sararıp dökülen ağaç yaprakları parkın yoluna halı serilmiş gibi bir izlenim veriyordu.	Betimleme
4.	Günümüzde ise çoğu ihtiyacımızı ilk defa 1950'li yıllarda ABD'de kullanılmaya başlanan kredi kartları ile karşılıyoruz. Bankalar tarafından kart sahibine özel hazırlanan kredi kartlarının üzerinde banka ve kart sahibinin adı, son kullanım tarihi gibi gözle görülebilen bilgilerin dışında şifre, harcama limiti, ne kadar harcama yapıldığı gibi gözle görülmeyen bilgileri de barındıran manyetik bir şerit ya da elektronik bir çip vardır. Kredi kartıyla yapılan harcamalar kart üzerindeki manyetik şeride ya da çipe kaydedilir. Bu bilgiler, harcama yapılan yerlerdeki POS cihazı kanalıyla bankaya bildirilir.	Açıklama
5.	ChatGPT; OpenAI tarafından geliştirilen, yapay zekâyaya dayalı bir sohbet robotu. Robot, kendisine sorduğunuz soruları karşınızda bir insan varmış gibi cevaplayabiliyor. Ayrıca ChatGPT hangi dilde yazdığınızı anlayabiliyor, sizin için açıklayıcı yazılar oluşturabiliyor, farklı programlama dillerinde programlar yazabiliyor ve hataları dahi ayıklayabiliyor.	Açıklama

ETKİNLİK 2: Düşünceyi Geliştirme Yolları

Aşağıdaki numaralanmış düşünceyi geliştirme yollarını metinler ile eşleştiriniz.

1.	Osmanlı döneminde özellikle camilerde görebileceğimiz bir sanat olan künde-kârî, çok ince marangozluk sanatıdır. Kelime kökeni Farsça olan künde-kârî, ince marangozluk sınıfı içerisinde değerlendirilmiştir. Künde-kârî, sekizgen, beşgen, şekillerinde kesilmiş küçük ahşap parçalarının çivi ve tutkal yardımı olmaksızın yalnızca birbirlerine geçirilmeleriyle düz yüzeyler elde etmeyi hedefleyen bir tekniktir.	a.	Karşılaştırma
2.	Alman Dünya Nüfusu Vakfı'nın açıkladığı verilere göre 2020 yılında 82,3 milyon artan dünya nüfusu, güncel durumda tam tamına 7 milyar 837 milyon kişiden oluşuyor. Dünyadaki insan sayısı her saniye 2,6 kişi artıyor. Bu hesaplara 2023 yılına kadar dünya nüfusunun 8 milyarı aşması bekleniyor. BM verilerine göre doğum ortalaması her kadına 2,4 çocuk gösteriyor, 1960'larda bu sayı 5 çocuktur. Bu oranın 2,1'e düşmesi durumunda dünya nüfusunda büyümenin duracağına inanılıyor.	b.	Benzetme
3.	İletişim bir kaynağın bir hedefe bir mesaj göndermesiyle başlar. Mesaj bir kanalla iletilir. Örneğin bir kişi konuşur diğeri dinlerken konuşan kişi kaynak, dinleyen kişi de hedefdir. Konuşan kişinin ağız verici, ses dalgalarının içinde hareket ettiği hava kanal, dinleyen kişinin kulağı da alıcıdır. İki kişi telefonla konuşurken de mesaj elektrik sinyallerine dönüştürülerek telefon kablolarından iletilir. Bu durumda telefon ahizeleri verici ve alıcı, telefon kablosu da kanaldır.	c.	Örnekleme
4.	Mermer ve seramik, inşaat ve dekorasyonda sıkça kullanılan iki farklı malzeme türüdür. Ancak aralarında önemli temel farklılıklar bulunmaktadır. Mermer, doğal bir malzeme olarak doğal süreçlerle oluşmaktadır ve her parçası eşsiz desenlere sahiptir. Bu özelliği, mermerin lüks projelerde tercih edilen bir malzeme olmasını sağlarken seramik genellikle kil, kum ve feldspat gibi doğal minerallerin karışımından elde edilmekte ve daha sonra özel bir işlemle geçirilerek dayanıklı bir malzeme hâline getirilmektedir.	d.	Tanımlama
5.	Ne zaman ailede, işyerinde, sosyal hayatta, davranışlarıyla "ben" diyen insanlar gördüysem ortamdaki güzelliğin bozulduğunu, hayatın anlamının yitirildiğini hissettim. Ne zaman, nerede ve kiminle biz demenin, paylaşmanın olduğunu gördüysem insan olmanın güzelliğini kalbimde hissettim. Tolstoy'un dediği gibi; Kendi mutluluğundan başka hedefi olmayan insan kötüdür. Dünyada "ben" diyen, sadece kendini düşünen, sadece kendine yatırım yapan bencil, çıkarıcı, dünyaperest insanlar yani kötü insanlar her zaman vardır.	e.	Tanık Gösterme
6.	Balarılar topluluk hâlinde yaşayan hayvanlardır. Kovandan çıkıp bitkilerden balözü toplamaya giden işçi balarıları, geri döndüklerinde diğer arılara balözü topladıkları bitkilerin yerini anlatır. Bunun için peteğin üzerinde dans benzeri hareketler yaparlar. Bu hareketler bitkilerin hangi yönde ve ne kadar uzakta olduğunu gösterir. Balarılarında iletişim feromon adı verilen kokuların salgılanmasıyla da gerçekleşir.	f.	Sayısal Verilerden Yararlanma
7.	Ay'ın ilk oluştuğunda Dünya'ya bugünkünden daha yakın olduğu düşünülüyor. Bilgisayar simülasyonları aradaki mesafenin bir zamanlar 22.500 km olduğunu gösteriyor. Bugün bu mesafe 402.336 km. Bu uzaklaşmanın sebebi gelgitler. Gelgitler hem Dünya'nın dönme hızını azaltıyor hem de Ay'ın Dünya'dan uzaklaşmasına sebep oluyor. Apollo görevleri ile Ay'a yerleştirilen cihazlar sayesinde yapılan ölçümler, Ay'ın Dünya'dan yılda ortalama 3,8 cm uzaklaştığını gösteriyor.		

1.	d	2.	f	3.	c	4.	a	5.	e	6.	b	7.	f
----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---